



İnternet üzerinden herkese açık kurs (İHAK) sağlama deneyimi: AtademiX

Yrd. Doç. Dr. Melike AYDEMİR^a

Yrd. Doç. Dr. Embiya ÇELİK^b

İsa BİNGÖL^c

Arş. Gör. Derya ÇAKMAK KARAPINAR^d

Yrd. Doç. Dr. Engin KURŞUN^e

Doç. Dr. Selçuk KARAMAN^f

^a Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi

^b Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi

^c Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi

^d Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi

^e Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi

^f Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki ilk kurumsal İnternet Üzerinden Herkese Açık Kurs (İHAK) uygulaması olan AtademiX'e yönelik deneyimleri sunmaktır. Bu kapsamda AtademiX'in kurumsal işleyişi, verilen kursların yapısı ve AtademiX'e yönelik istatistik bilgileri yer verilmiştir. AtademiX'te kurslar Atatürk Üniversitesi insan kaynakları desteği ve teknik alt yapısıyla yürütülmektedir. Kurslar, internet üzerinden sunulan materyaller, tartışma forumları, ödevler ve ders sonu projeleriyle aktif katılımı destekleyecek şekilde düzenlenmektedir. Ayrıca kursların önemli bir bölümünü kapsayan canlı dersler sayesinde katılımcılar, ders öğretim elemanı ve dersi alan diğer bireyler ile birebir etkileşim imkanına sahip olmaktadır. AtademiX'te halka yönelik, sektörel, akademik ve üst düzey akademik düzeyde olmak üzere toplamda 4 farklı kurs konsepti yer almaktadır. AtademiX'e Mayıs 2016 itibarıyla 4.500'ü aşkın katılımcı kayıt yaptırmıştır. Katılımcıların %46'sı lisansüstü seviyesinde öğrenim görmektedir. Elde edilen deneyimler sonucunda, kursların öğretim üyeleri tarafından gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülmesinin projenin başarısı ve sürdürülebilirliği konusunda önemli bir strateji olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: AtademiX, İnternet Üzerinden Herkese Açık Kurslar, İHAK

Abstract

The aim of this study is to reveal experiences of AtademiX which is the first institutional massive open online course (MOOC) in Turkey. In this context, the institutional functioning of AtademiX, the structure of the courses and statistical information for AtademiX are presented. The courses in AtademiX are proceed by human resources and infrastructure of Ataturk University. The courses are organized by supporting the active participation with online materials, discussion forums, assignments and final projects. In addition, thanks to the live classroom sessions which are cover important part of the courses, participants have opportunity to interact with instructor and other participations. AtademiX has four different course concepts which are public, industry, academic and academic in specific fields. As of May 2016, more than 4.500 participants registered in AtademiX and %46 of them are graduate level. As a result of gained experiences, providing courses as a volunteer base by faculty members is the one of the most important strategy for the success and sustainability of the project.

Keywords: AtademiX, Massive Open Online Courses, MOOC

Giriş

İnternet Üzerinden Herkese Açık Kurslar (İHAK) herhangi bir konudaki eğitimsel kursların internet üzerinden herkese açık sunulmasıyla ortaya çıkan yeni bir uygulamadır. İHAK'lar son yıllarda dünya genelinde yaygınlaşmaya başlamıştır. Türkiye'de ise henüz emekleme aşamasında olduğu söylenebilir. İngilizcede "Massive Open Online Course (MOOC)" olarak tanımlanan bu kavram, Türkçeye ise Kitleli Açık Çevrimiçi Ders (KAÇD) veya Kitleli Çevrimiçi Açık Ders (KÇAD) olarak da çevrilmiştir. Bu çalışmada MOOC ifadesi İnternet Üzerinden Herkese Açık Kurs (İHAK) olarak kullanılacaktır.

İHAK'larda kursların tüm eğitimsel içeriği, ders etkinlikleri ve iletişimi internet aracılığıyla yapılmakta, kurslarda herhangi bir kontenjan sınırı bulunmamakta, kurslara her zaman her yerden erişilebilmekte ve bütün bunlar belirli bir kurs yapısında sunulmaktadır.

Bu çalışmada İHAK'lar ile ilgili temel bilgiler verildikten sonra Atatürk Üniversitesi tarafından kurulan AtademiX'in, (1) kurumsal işleyişi, (2) verilen kursların yapısı ve (3) AtademiX'teki kullanıcı profili ve kayıtların betimsel sunumuna yönelik istatistiksel bilgilere yer verilmiştir. İHAK uygulamasının yapısı, kursları ve süreçleri hakkında araştırmacılara ve kurumlara AtademiX uygulamasına yönelik deneyimler kapsamında detaylı bilgilere yer verilmiştir. Bu yönüyle İHAK uygulaması başlatmak isteyen kurumlara bir rehber niteliğinde olacağı düşünülmektedir.

İnternet Üzerinden Herkese Açık Kurslar (İHAK) ve Genel Özellikleri

İHAK'lar yeni bir uzaktan öğretim formatıdır. İlk olarak George Siemens ve Stephen Downes isimli iki araştırmacının kendi üniversitelerinde verdikleri bir dersi çevrimiçi olarak dünyaya açmalarıyla başlamıştır. 25 kişinin kredili olarak aldığı dersi dünya üzerinden 2.300 kişi de ücretsiz ve kredisiz olarak takip etmiştir (Kassabian, 2014; Marques, 2013). Bu girişimden sonra birçok üniversiteden birçok araştırmacı derslerini bu yöntemle tüm dünyayla paylaşmaya başlamışlardır. Ders içeriklerinin yapılandırılmış kurs formatında internet üzerinden herkesin erişimine açılarak paylaşılması olarak tanımlanabilecek İHAK'ı daha kavramsal ifadelerle açıklamak için aslında İHAK'ı oluşturan kelimeleri incelemek yeterli olabilir (Çelik, 2015).



Şekil1. İHAK Tanımı

Kavramın ilk kelimesi olan “İnternet Üzerinden” kursların dağıtım formatına işaret etmektedir. Kursların tüm eğitsel içerik, ders etkinlikleri ve iletişimi internet aracılığıyla yapıldığına işaret eder (Çelik, 2015). Kurslar genellikle Öğretim Yönetim Sistemleri (ÖYS) üzerinden öğrencilere sunulur. ÖYS’lerin yeteneklerine göre katılımcılarla eş zamanlı ve eş zamansız iletişim ve etkileşimler yapılabilir. Bu platformlar sayesinde video sunumları, bilgisayar destekli değerlendirmeler, çevrimiçi iletişim araçları, forumlar gibi çok çeşitli web teknolojileri sayesinde binlerce katılımcı tüm kurs içeriği ile buluşturulur (Balfour, 2013).

Kavramın ikinci kelimesi olan “Herkes’e” ifadesi İHAK felsefesinin temelini oluşturan ifadedir ve katılımcıların sayısına işaret eder. Kursların herhangi bir kontenjan sınırı olmadan herkesin katılımına olanak verebilecek şekilde tasarlandığını ifade eder (Çelik, 2015). İHAK olarak açılan her kurs, istekli olan ve kursun kendisine uygun olduğunu düşünen herkesi kabul eder. Kurslar bazen yüzler, binlerle ifade edilen sayılarda öğrencilerle yürütülürken kimi zaman da onbinler ve yüzbinlerle ifade edilen sayılarda öğrencilerle yürütülür. Nitekim Stanford Üniversitesi tarafından verilen üç bilgisayar kursunu 300.000’e yakın katılımcı takip etmiştir (Hyman, 2012).

Kavramın üçüncü kelimesi olan “Açık” ifadesi de İHAK felsefesinin temelini oluşturur. Bu ifade kursun her zaman her yerden erişilebilir olduğunu ve herhangi bir sınırlama ya da şartın olmadığını ifade eder (Çelik, 2015). Katılımcılara her zaman her yerden kurslara erişim olanağı vererek eğitimde fırsat eşitliği sunarken, katılımcıların yaşadıkları bölge, yaşları, gelir düzeyleri, ideolojileri ve eğitim seviyeleri ile ilgilenmez (Peter ve Deimann, 2013). Ayrıca kursların ücretsiz olma özelliği de bu kavram altında düşünülebilir. Ancak bazı özel kurslar, sertifika programları ya da kredili kurslar katılımcılardan ücret talep edebilir (Hollands ve Tirthali, 2014).

Kavramın son kelimesi olan “Kurs” ifadesi öğretim faaliyetlerinin düzenine işaret eder (Çelik, 2015). Bu ifade ile kurslarının belirli bir plan ve program dahilinde tasarlandığı vurgulanır. Nitekim kurslar, başlangıç ve bitiş tarihleri belli olan, öğrenme hedefleri açıkça belirtilmiş, bu hedeflerle uyumlu ders içerikleri ve etkinlikleri tasarlanmış, uygun ölçme ve değerlendirme faaliyetlerini kapsayan bir plan program içerisinde, teknik ve pedagojik temeller göz önünde bulundurularak hazırlanır (Hollands ve Tirthali, 2014).

İHAK kavramları incelendiğinde bu yeni uzaktan eğitim formatının geleneksel uzaktan eğitim ortamlarından bazı özellikleri ile farklı olduğu görülmektedir. Bu özelliklerin başında İHAK kurslarına katılım için herhangi bir şartın olmaması ve herkesin katılımına imkan verdiği için katılımcı sayı sınırının olmamasıdır (Yuan ve Powell, 2013).

Resmi ve özel kuruluşlar İHAK’ları farklı amaçlarla kullanabilirler. Kullanım için 6 genel amaç aşağıda belirtilmiştir (Hollands & Tirthali, 2014).

- Enstitülerin verdiği eğitime erişilebilirliği artırmak ve yaygınlaştırmak
- Markalaşmak ve bunu sürdürmek
- Giderleri azaltarak veya gelirleri artırarak ekonomiyi güçlendirmek
- Kampüs içi öğrenciler ve Kitlese Açık Çevrimiçi Derslerine katılanlar için eğitim çıktılarını artırmak
- Öğrenme ve öğretimde yenilik
- Öğrenme ve öğretim üzerine araştırmalar yapmak.

İHAK’ların Faydaları

İHAK’lar uzaktan eğitime yeni soluk getirmesinin yanında bireysel ve kurumsal yönlerde faydalar sağlamaktadır. İHAK’ların faydalarını bu çerçevelerden ele alıp sunmak mümkündür.

Uzaktan Eğitimde Dönüşüm

İHAK’ların uzaktan eğitim alanında hızlı bir gelişim göstermesinin nedeni başta Amerika olmak üzere birçok ülkede başarılı araştırmacıların, başarılı üniversitelerin ve büyük firmaların bu işe destek vermeleri ve ücretsiz kurslar düzenlemeleri olmuştur. Sanattan, matematiğe, astronomiden, fotoğrafçılığa kadar her alanda açılabilen bu kurslar bireylere eğitimde fırsat eşitliği sunmakta ve dünyanın her yerinden öğrenciler çekmektedir. Özellikle Stanford üniversitesinden Profesör Sebastian Thrun ücretsiz bir Artırılmış Gerçeklik dersi açarak İHAK’ların yaygınlaşmasına büyük katkı sağlamıştır (Hu, 2013). Dünyada önde gelen üniversitelerin birçoğu hiçbir karşılık beklemeden ücretsiz kurslar açmakta ve başarılı olan

katılımcılara sertifika dağıtmaktadır. Böylece bireyler dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar dünyanın önde gelen üniversitelerinden derslere katılıp bunu sertifikalandırabilmektedir.

Bireysel Faydalar

Bireylerin kendi eğitimlerini üstlenmeleri ve yaşam boyu öğrenmeyi desteklemesi gibi faydalarından dolayı İHAK'ların popülaritesi artmıştır. Çünkü birey ihtiyaç duyduğu konuda açılmış İHAK'lara şart olmaksızın kolay bir şekilde katılmaktadır. Bunun için sadece internet bağlantısına sahip olması yeterlidir. Bu sayede birey kursun tüm kaynaklarına zaman ve mekan özgürlüğünü kullanarak erişebilir, diğer öğrencilerle iletişime geçerek neler öğrendiğini, fikirleri ve tecrübelerini başkaları ile paylaşabilir (Kop, 2011; Koutropoulos vd., 2012). Ayrıca İHAK'lar öğrencilere farklı dillerde eğitim alma, öğrenen özelliklerine ve konu çeşitliliğine göre çok farklı araç ve materyal kullanma imkanı sunarak kendi programı ve hızına göre eğitim almasını sağlamaktadır (MOOC Guide, 2015).

Kurumsal Faydalar

İHAK'ların genelde ücretsiz olması, mümkün olduğunca çok kişiye ulaşma potansiyeli, organize edilmiş kurslar gibi avantajları sayesinde hem eğitimin demokratikleşme hamlesi olması (Jacobs, 2013) hem de uzaktan eğitimin hatta yükseköğretimin yerini alabileceği tartışılmaktadır (Yuan, Powell ve Cetus, 2013).

İHAK'lardaki içerikler kurumlar tarafından herkese açık bir şekilde paylaşılabilen ve lisans sorunu yaşamaksızın tekrar tekrar kullanılabilir. Ayrıca İHAK'lar kolay ve hızlı bir şekilde katılımcıları veya öğrencileri bilgilendirerek kurumların katılımcılarla ve öğrencilerle etkili bir şekilde erişim imkanı sunmaktadır (MOOC Guide, 2015).

İHAK'ların Sınırlılıkları

Bu yeni öğrenme ortamlarının büyük potansiyellerinin yanı sıra tartışılan önemli sınırlılıkları da vardır. İHAK'larda derslerin kredilendirilememesi, değerlendirme etkinliklerin yetersiz ve etkili olmaması, kursların resmi geçerlilik problemleri, kurs tasarımlarının iyi bir şekilde düzenlenmemesi ve İHAK'lardaki yüksek düzeyde bırakma oranlarının olması İHAK'ların sınırlılıklarındandır.

Bu sınırlılıkların en önemlilerinden birisi genellikle alınan derslerin kredilendirilememesi (Lederman, 2013) ve resmi bir geçerliliklerinin olmamasıdır. Kurslar katılımcılara bir derece ya da yeterlilik sağlamamaktadır. Ancak bazı üniversite ve platformlarda sunulan kurslar belirli ücretler karşılığında resmi sertifikalar dağıtabilmektedir.

Kursların ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin yetersiz olması (Hill, 2013) ve zayıf geri bildirimler (Yousef vd., 2013; Conole, 2013) bu sınırlılıkların başında gelmektedir. Birçok kurs uygulaması ve değerlendirmesi kolay olan çoktan seçmeli sınavları tercih etmektedir. Yine bilgisayar destekli değerlendirmelerde uygulaması kolay olan, boşluk doldurma, kelime oyunu, kısa cevaplı sorular, doğru yanlış tarzı uygulamalar sıklıkla tercih edilebilmektedir. Bilgi ve kavrama düzeyinde bilgileri ölçebilen bu uygulamalar, analiz, sentez, değerlendirme gibi üst düzey seviyelerdeki bilgileri ölçmekte yetersiz kalmaktadır.

Kursların resmi geçerlilik problemleri ve ölçme değerlendirmelerde yaşanan sınırlılıklar kursların güvenilirliğini de sorgulamaktadır. Bu durumda verilen sertifika ve kredilerin akreditasyonu daha önemli bir hale gelmektedir.

İHAK'lar için önemli olan bir diğer problem ise yüksek düzeyde bırakma oranlarıdır. Yüksek oranlarda katılımın olduğu kurslarda bile kursun tüm etkinliklerini ve değerlendirmelerini tamamlayanların oranı çok düşüktür. Yapılan çalışmalar kurs tamamlama oranının yaklaşık yüzde 10 olduğunu göstermiştir. Yine 100.000 kişinin katılım gösterdiği kurslarda kursu başarı ile tamamlayanların sayısı 2.000 civarındadır. Genel olarak İHAK'lara kaydolup dersin başarı ölçütlerine yerine getirip sertifika alanların oranı % 5 ila 15 arasındadır (Coutere, 2014).

İHAK'lar için sınırlılık olarak görülen bir diğer durum ise kurs tasarımlarıdır. Kurs seviyeleri arasında belirsizlikler, pedagojik sorunlar, kurs sürelerinin farklılığı ve öğrenme metotlarının uygulanabilirliği bu sınırlılığa örnek olarak verilebilir (Bolkan, 2013). Bazı kurslar 4-5 haftalık basit düzeyde olurken, bazıları yüksek seviyede 12-15 haftalık periyotlarda gerçekleştirilmektedir. Yine kursun öngördüğü hedeflere ulaşmak için bazılarında haftalık 2 saatlik çalışma süresi yeterli iken bazılarında haftalık 10 saatlik çalışma gerekebilmektedir. Bunlara ek olarak öğrenci öğretmen etkileşiminin tam olarak kullanılamaması (Zimmerman, 2011) ve bazı teknik kurslar için fiziksel el beceri alıştırmaları gerektirmesi de İHAK'lar için problem durumları oluşturur.

Tüm bunlara rağmen yine de İHAK'lar katılımcılar için çok uygun bir alternatif eğitim fırsatı oluşturmaktadır. Çünkü katılımcılara hiçbir ücret ödmeden üniversite düzeyinde akademik ve mesleki kurslar vaat etmektedir. Üstelik bu kurslar dünyanın sayılı üniversitelerinden istenilen zaman ve mekanlarda almaya imkan tanımaktadır.

Tablo1. İHAK Platformlarının Karşılaştırması

İHAK	Udacity	edX	Udemy	Coursera
Başlangıç Tarihi	2012 Haziran	2012 Nisan	2010 Mayıs	2012 Nisan
Ödeme	Ücretli-Ücretsiz	Ücretsiz**	Ücretli-Ücretsiz	Ücretli-Ücretsiz
Kurs Sayısı*	104	653	32000	1332
Öğrenci*	640,000	2.3 milyon	8 milyon	15 milyon
Paydaşlar	Virginia, Stanford, Rutgers, Saarland ve diğer üniversiteler	MIT, Harvard ve 28 üniversite	Firmalar, Ünlü kişiler, Yöneticiler, Profesörler	126 Üniversite
Ödüller	Sertifika	Sertifika	Sertifika Dijital Rozet	Sertifika
Kaynaklar	Ders Dökümanları Sunular Ders videoları Kaynak Kodlar Altyazılar	Ders Dökümanları Sunular Örnek Videolar Ders videoları Kaynak Kodlar	Ders Dökümanları Sunular Kaynak Kodlar Altyazılar	Ders Dökümanları Sunular Örnek Videolar Ders videoları Kaynak Kodlar
Etkileşimler	Canlı dersler Tartışma panoları Forumlar	Canlı dersler Tartışma panoları Forumlar	Canlı dersler Tartışma panoları Forumlar	Canlı dersler Tartışma panoları Forumlar
Değerlendirme	Kurs sonu sınavı Quizler Ara sınavlar Ödevler Rozet kazanma Akran değerlendirme	Kurs sonu sınavı Quizler Ara sınavlar Ödevler	Kurs sonu sınavı Quizler Ara sınavlar Rozet kazanma	Kurs sonu sınavı Quizler Ara sınavlar Ödevler Rozet kazanma Akran değerlendirme

Çelik, 2015, *Son veriler Eylül 2015 tarihinde alınmıştır. **Ücretsiz kurs, ücretli sertifika

AtademiX Nedir?

AtademiX, dünyada hızlı bir şekilde yaygınlaşan İHAK hareketinin, Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (ATAUZEM) ve Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi (ATA-AÖF) teknik altyapı ve tecrübesiyle kurulan, Türkiye'deki ilk kurumsal uygulamasıdır. Bu İHAK uygulaması adlandırılırken; çeşitli konularda ilk başvuru kaynağı olabilecek açık bir eğitim platformu olması, Atatürk Üniversitesi vurgusu olması ve herhangi bir şart olmaksızın her yerden herkesin erişimine açık olması durumları bir araya getirilerek "AtademiX" olarak adlandırılmıştır. (Şekil 2).

Açık Akademi > **Atademi** > **AtademiX**

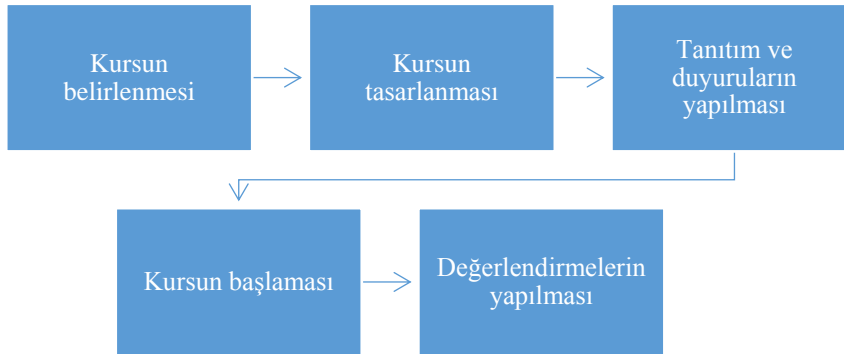
Şekil 2. AtademiX'in adlandırılması

Yunus Emre'nin "Paylaştığın senindir, biriktirdiğin değil" felsefesi ile başlayan AtademiX projesinde ulusal ve uluslararası alanlarda farklı ilgi gruplarına yönelik dersler

sunulmaya başlamıştır. Katılmak için herhangi bir yaş ve eğitim düzeyi sınırlaması bulunmayan AtademiX için alanında uzman kişiler tarafından hazırlanan çeşitli derslerden bireyler istediği derse katılarak akademik ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunmaları sağlanmaktadır. Kursları, Atatürk Üniversitesi öğretim elemanlarının yanı sıra farklı kurum ve kuruluşlardaki alan uzmanları da AtademiX üzerinden vermişlerdir.

AtademiX'in Kurumsal İşleyişi

AtademiX'te kurslar ATAUZEM insan kaynakları desteği ve teknik alt yapısıyla yürütülmektedir. AtademiX'te kursların açılmasında görev alan kurs öğretim elemanı ve ATAUZEM ekibi tüm bu yoğun çalışmayı tamamen gönüllülük esası ile gerçekleştirmektedir. AtademiX'te kurumsal işleyişte; ilk olarak kurs belirlenmektedir. Sonrasında ATAUZEM ekibi ve ders öğretim elemanları ile kurslar tasarlanmaktadır. Sonrasında kurs için tanıtım ve duyuru faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Tüm bu işlemler gerçekleştirildikten sonra dersler başlamaktadır. Ders sürecinde farklı materyaller öğrencilere sunulmakta ve eş zamanlı olarak canlı sınıf uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Bu sürecin en sonunda da kursların değerlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Bu süreç aşağıda gösterilmiştir (Şekil 3).



Şekil 3. AtademiX'in kurumsal işleyişi

Kursun belirlenmesi: Kurslar öğretim elemanlarının kurs açma talebi doğrultusunda ya da alanında uzman olan kişilerle yapılan kurumsal görüşmeler sonucunda açılabilir. Öğretim elemanı kurs açma talebini AtademiX yönetimine bildirmektedir. Yönetim tarafından incelemeler yapılarak kursun açılması kararlaştırılmaktadır.

Kurs Tasarımı: Açılmasına karar verilen kurs için öncelikli olarak kursun öğretim elemanı ve ATAUZEM ekibi birlikte bir kurs işleyiş modeli ve kurs sonu değerlendirme modeli için görüşmeler yapılmaktadır. Kursların tasarımları uzaktan öğretim tasarımı ilke ve yöntemlerine uygun bir şekilde geliştirilmekte ve bu konuda ders açmak isteyen her öğretim elemanına öğretim teknolojileri alanında doktora yapmış bir uzman yardım etmektedir.

Yapılan görüşmelerin ardından alınan kararlar doğrultusunda kursu verecek olan öğretim elemanı tarafından detaylı kurs programı ve kurs takvimi hazırlanmaktadır. Bu süreçte AtademiX destek birimi açılacak kurs için canlı ders platformunun oluşturulması ve stüdyonun hazırlanması gibi tüm işlemlerin yapılmasını sağlamaktadır.

Tanıtım ve duyuru faaliyetleri: ATAUZEM ekibi kursun duyurusunun yapılması ve alt yapının hazırlanması için gerekli işlemleri yerine getirir. Öğretim elemanı tarafından hazırlanan kurs programı AtademiX sayfasında duyurulmakta ve daha fazla kişiye ulaşmak için AtademiX'in resmi sosyal medya hesaplarından ve AtademiX web sitesinden açılacak kursun duyurusu yapılmakta aynı zamanda AtademiX'e kayıtlı kullanıcılara açılacak kurs hakkında ÖYS üzerinden bilgilendirme mesajı gönderilmektedir.

Kursun başlaması: AtademiX'te öğrenmenin ücreti ve herhangi bir koşulu bulunmamaktadır. İsteyen bireyler AtademiX'te ilgi duydukları kurslara kayıt yaptırabilmektedirler. AtademiX'te açılan kurslar İHAK'ların doğasına uygun bir şekilde genellikle 4-8 hafta olacak şekilde yürütülmektedir. AtademiX'te kurslar internet üzerinden çeşitli ders materyalleri ve alıştırmaları/uygulamalar yardımıyla işlenmektedir. Programda yer alan kurslar; ders notlarının yanı sıra, sunular, etkileşimli videolar, tartışma forumları, ödevler ve ders sonu projeleriyle aktif katılımı destekleyecek şekilde düzenlenmektedir. Kurslarda eş zamanlı olarak canlı sınıf uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Canlı ders oturumları Adobe Connect platformu üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bu sayede canlı dersler anlık ve yüksek kalitede sunulmakta ve dileyen katılımcıların ses ve görüntüsüyle canlı olarak bağlanmasına imkan vermektedir. Tamamlanan kurslar tüm materyalleri ile herkesin kullanımına sunulmaktadır. Böylece kurslar tamamlansa dahi herkese kurslara ve kursların içeriklerine erişim imkanı sunulmaktadır. Kursu alan veya almayan tüm katılımcılar bu kaynaklardan istedikleri zaman yararlanabilmektedirler.

Değerlendirme: Kurs tamamlandığında kursun öğretim elemanı kurs başlamadan önce belirlediği değerlendirme modeline göre ölçme-değerlendirme işlemini yapmakta ve sonuçları AtademiX destek birimine göndermektedir. AtademiX destek birimi ise gönderilen sonuçları ÖYS üzerinden ilan edip bu konuda kullanıcılara bilgilendirme mesajı göndermektedir. Belirlenen başarı ölçütlerini yerine getiren kişiler başarılı olmuş sayılmakta ve "kurs katılım" belgesi almaya hak kazanmaktadır. Katılım belgeleri her ders için belirlenen "Kurs Başarı Ölçütleri"ne göre verilir. Bu ölçütler kursun öğretim elemanı tarafından belirlenir ve her kurs için farklı değerlendirme etkinlikleri yapılabilmektedir. Kurs değerlendirme etkinlikleri arasında, ünite sonu çoktan seçmeli kısa değerlendirmeler, kısa ödevler, proje ödevleri, akran değerlendirme etkinlikleri, forum tartışma katılımları ve kurs bitirme sınavları yer

alabilmektedir. Ayrıca kurslarda öğrencilerin katıldıkları ders etkinlikleri oranında farklı seviyelerde rozetlerde dağıtılmaktadır.

AtademiX'te Kursların Yapısı

Gerek yurtdışındaki uygulamalar gerekse İHAK'larla ilgili yayınlar incelendiğinde İHAK'lardaki derslerin yapısına ve yürütülme şekline ilişkin ortak bir birlikteliğin olmadığı görülmektedir. AtademiX üzerinde açılacak kursların teknik ve pedagojik yapılarını belirlemek için uluslararası İHAK platformlarında yer alan bazı derslere kayıt yapılmış ve bu derslerin nasıl yürütüldüğü, ders yöntem ve teknikleri, sertifikalandırma, değerlendirme süreçleri gibi bazı ders dinamikleri incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucu uluslararası İHAK'ların çoğunda ders okumaları, sunular, ödev uygulamaları, sertifikalandırma, kurs sonu değerlendirme, tartışma forumları, ek kaynaklar ve canlı derslerin farklı hedef kitlelerine ücret ve koşul dahilinde sunulduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak AtademiX'te açılacak kurslar için asgari kurs şartlarının uluslararası örneklerine benzer olmasına dikkat edilmiştir. Ders yapısında farklı materyal ve yöntemlerin kullanılmasına, canlı sınıf uygulamalarının yer verilmesine, değerlendirmenin olmasına, farklı hedef kitlelere herhangi bir ücret veya koşul olmadan sunulmasına ve kurs sonunda da başarılı olanlara belge verilmesine karar verilmiştir (Şekil 4).

<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ders Yapısı</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><input type="checkbox"/> Canlı ders</td> </tr> <tr> <td><input type="checkbox"/> Video ders</td> </tr> <tr> <td><input type="checkbox"/> Ders notu</td> </tr> <tr> <td><input type="checkbox"/> Sunum</td> </tr> <tr> <td><input checked="" type="checkbox"/> Hepsi</td> </tr> </tbody> </table>	Ders Yapısı	<input type="checkbox"/> Canlı ders	<input type="checkbox"/> Video ders	<input type="checkbox"/> Ders notu	<input type="checkbox"/> Sunum	<input checked="" type="checkbox"/> Hepsi	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ödev/Sınav</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><input checked="" type="checkbox"/> Var</td> </tr> <tr> <td><input type="checkbox"/> Yok</td> </tr> </tbody> </table>	Ödev/Sınav	<input checked="" type="checkbox"/> Var	<input type="checkbox"/> Yok	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Hedef Kitle</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><input type="checkbox"/> Akademik</td> </tr> <tr> <td><input type="checkbox"/> Halka yönelik</td> </tr> <tr> <td><input type="checkbox"/> Sektörel</td> </tr> <tr> <td><input type="checkbox"/> Üst düzey akademik</td> </tr> <tr> <td><input checked="" type="checkbox"/> Hepsi</td> </tr> </tbody> </table>	Hedef Kitle	<input type="checkbox"/> Akademik	<input type="checkbox"/> Halka yönelik	<input type="checkbox"/> Sektörel	<input type="checkbox"/> Üst düzey akademik	<input checked="" type="checkbox"/> Hepsi
Ders Yapısı																	
<input type="checkbox"/> Canlı ders																	
<input type="checkbox"/> Video ders																	
<input type="checkbox"/> Ders notu																	
<input type="checkbox"/> Sunum																	
<input checked="" type="checkbox"/> Hepsi																	
Ödev/Sınav																	
<input checked="" type="checkbox"/> Var																	
<input type="checkbox"/> Yok																	
Hedef Kitle																	
<input type="checkbox"/> Akademik																	
<input type="checkbox"/> Halka yönelik																	
<input type="checkbox"/> Sektörel																	
<input type="checkbox"/> Üst düzey akademik																	
<input checked="" type="checkbox"/> Hepsi																	
																	
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Belgelendirme</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><input checked="" type="checkbox"/> Var</td> </tr> <tr> <td><input type="checkbox"/> Yok</td> </tr> </tbody> </table>	Belgelendirme	<input checked="" type="checkbox"/> Var	<input type="checkbox"/> Yok	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ücret/Koşul</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><input type="checkbox"/> Var</td> </tr> <tr> <td><input checked="" type="checkbox"/> Yok</td> </tr> </tbody> </table>	Ücret/Koşul	<input type="checkbox"/> Var	<input checked="" type="checkbox"/> Yok										
Belgelendirme																	
<input checked="" type="checkbox"/> Var																	
<input type="checkbox"/> Yok																	
Ücret/Koşul																	
<input type="checkbox"/> Var																	
<input checked="" type="checkbox"/> Yok																	

Şekil 4. AtademiX'te kursların yapısı

AtademiX'te kurslar farklı kriterlere göre kategorilendirilmiştir. Bu kategoriler doğrultusunda kurslar açılmakta ve bireylere sunulmaktadır. Kurs kategorilerinin belirlenmesinde kursların konularının içeriği, kurslarda kullanılan yöntemler ile materyaller ve değerlendirme şekilleri göz önünde bulundurulmaktadır. Her bir kurs içeriği katılımcıların bireysel özelliklerinden doğabilecek öğrenme güçlüğü en aza indirmek için farklı çoklu ortam materyalleri ile desteklenmeye çalışılmaktadır. Örneğin ders içeriği PowerPoint sunuları, okuma metinlerinin yanı sıra ders anlatım video kayıtlarıyla da desteklenmektedir. Ayrıca tüm kurslarda, kurs boyunca en az 2 defa olmak üzere canlı ders oturumları yapılması gerekmektedir. Bu sayı ders yürütücüsünün talebi ile artırılabilir. Bu sayede ders öğretim elemanı ve katılımcılar haftalık konuların değerlendirmesini ya da uygulamalarını yaparak karşılıklı etkileşim içerisine girebilmektedirler. AtademiX'te kurs kategorileri; “Halk Eğitimleri”, “Sektörel Eğitimler”, “Akademik Eğitimler” ve “Üst Düzey Akademik Eğitimler” olmak üzere dört farklı şekildedir. Bu kategorilerin nasıl olduğu ve bu kategoriler kapsamında açılmış ya da açılacak olan kurslar Şekil 5'te gösterilmiştir.

Halk Eğitimleri

- Bu eğitimlerde tüm yaş seviyesi ve eğitim seviyesinden kişilerin ilgi duyabileceği ve gündelik hayatlarında yararlanabileceği türden eğitimler yer almaktadır.
- Bu kapsamda açılmış ya da açılacak kurslar: Osmanlı Türkçesi, Arapçaya Giriş, Temel Yaşam Desteği

Sektörel Eğitimler

- Bu eğitimlerde kişilerin çalışma hayatlarında kullanabilecekleri ve iş kapsamında kendilerini geliştirici destekleyici kurslar yer almaktadır. Kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği yapılmaktadır.
- Bu kapsamda açılmış ya da açılacak kurslar: E-Ticaret, Halk Sağlığı Eğitimi

Akademik Eğitimler

- Bu eğitimlerde bireylerin akademik anlamda gelişmelerini destekleyici ve geliştirici kurslar sunulmaktadır. Akademik çalışmalarında kullanabilecekleri yöntemler ve araçlar anlatılmaktadır.
- Bu kapsamda açılmış ya da açılacak kurslar: Yalın Üretim, Akademik Proje Hazırlama Teknikleri, Sürdürülebilir ve Engelsiz Bilim Eğitimi

Üst Düzey Akademik Eğitimler

- Bu eğitimlerde kişilerin üst düzey akademik konulara yönelik kurslar sunulmaktadır. üst düzey akademik araştırma ve bilgi gerektiren konulara yönelik kurslar yer almaktadır.
- Bu kapsamda açılmış ya da açılacak kurslar: NVivo İle Nitel Veri Analizi, Eğitimde Temel İstatistik, Biyoistatistik

*Şekil 5. AtademiX'te Kurs Kategorileri***AtademiX'in İstatistiksel Bilgileri**

AtademiX aktif olarak eğitim hayatına 29 Aralık 2014 tarihinde Biyoistatistik, Osmanlı Türkçesi ve Arapçaya Giriş kursları ile başlamıştır. Bu kurslara gösterilen yoğun ilgi doğrultusunda yeni kurslar açarak eğitim hayatına devam etmiştir. Günümüze kadar AtademiX'te halka yönelik, sektörel ve akademik düzeyde olmak üzere toplamda 13 kurs tamamlanmış olup halen devam eden kurslar bulunmaktadır. Bunun yanı sıra AtademiX'te yeni kurslar açılmasına yönelik planlamalar devam etmektedir. AtademiX'te şu ana kadar 4.500'ü aşkın katılımcı en az bir kursa kayıt olmuştur.

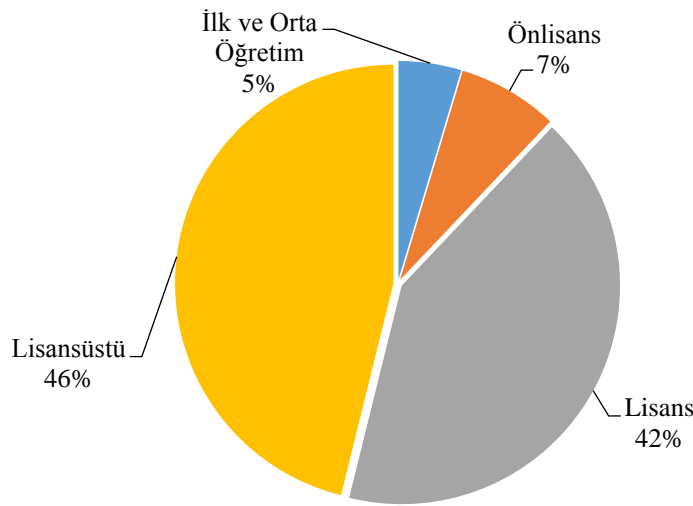
Tablo 1

Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Erkek	2.763	57
Kadın	2.109	43

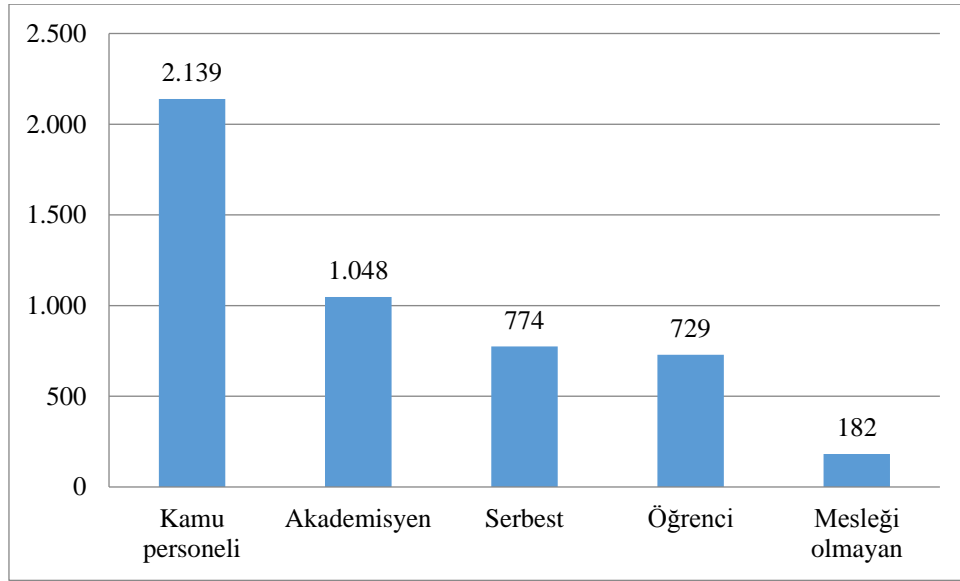
Tablo 1’de AtademiX’e kayıtlı katılımcıların cinsiyete göre dağılımları görülmektedir. Tabloya göre katılımcıların %57’si erkek, %43’ü ise kadındır.

Türkiye’nin tüm illerinden katılımcılar AtademiX’e kayıt yaptırmışlardır. Diğer illere oranla katılımcıların büyük bir çoğunluğu (X=%32) Erzurum ilinde bulunmaktadır. Katılımcıların %8’i İstanbul’dan, %6’sı Ankara’dan ve %50’si ise diğer illerden gelmektedirler.



Grafik 1: Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Bu kurslara kayıt yaptıran kişilerin öğrenim düzeyleri araştırılmıştır. Grafik 1 ‘de görüleceği üzere katılımcıların %5’i ilk ve ortaöğretim, %7’si ön lisans, %42’si lisans ve %46’sı ise lisansüstü düzeyde öğrenim görmüş kişilerdir. Hemen hemen her eğitim seviyesine sahip bireylerin kurslara ilgi göstermesi AtademiX’in kurs kategorilerinin planlamasının her kesime hitap etme çabasından kaynaklanmaktadır.



Grafik 2: Katılımcıların Mesleklerine Göre Dağılımı

Grafik 2’de görüldüğü üzere AtademiX’teki katılımcıların büyük bir çoğunluğu kamu personeli bireylerden oluşmaktadır. Akademisyenler, kamu personelinden sonra en büyük çoğunluğu oluşturan meslek dalıdır. Bunun nedeni ise akademisyenlere hitap eden ve onların akademik yaşamlarında kullanacakları bilgilerin verildiği kursların sayısı diğer kurslardan biraz fazla olmasından kaynaklanabilir. Ayrıca belirli bir mesleğe ulaşmış kendi normal profesyonel eğitimini tamamlamış kişilerin eğitsel ihtiyaçlarının daha fazla olduğu ile de ilişkilendirilebilir. Aynı zamanda bir meslek sahibi olmayanların da az da olsa İHAK’ları tercih ettiği görülmüştür.

AtademiX’te 13 kurs tamamlanmıştır. Bu kurslara yönelik kayıtlı katılımcı sayısı ve her bir kurstan çevrimiçi katılım belgesi almaya hak kazanan katılımcı sayısı belirlenmiş ve Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2

Kurs Bazlı Öğrenciler ve Katılım Belgesi Kazananlar

Kurs Kategorisi	Kurs Adı	Kursa Kayıtlı Öğrenciler		Katılım Belgesi Kazananlar	
		f	%	f	%
Halka yönelik	1. Osmanlı Türkçesi	1205	24.73	82	12.62
	2. Arapçaya Giriş	932	19.13	41	6.31
	3. Temel Yaşam Desteği	142	2.91	26	4.00
	<i>Toplam</i>	<i>2.279</i>	<i>46.78</i>	<i>149</i>	<i>22.92</i>
Üst düzey akademik	4. Biyoistatistik 1. Kur	467	9.59	48	7.38
	5. Nvivo İle Nitel Veri Analizi	323	6.63	9	1.38
	6. Eğitimde Temel İstatistik	259	5.32	5	0.77
	7. Biyoistatistik 2. Kur	240	4.93	25	3.85
	<i>Toplam</i>	<i>1289</i>	<i>26.46</i>	<i>87</i>	<i>13.39</i>
Akademik	8. Akademik Proje Hazırlama Teknikleri-1	400	8.21	37	5.69
	9. Akademik Proje Hazırlama Teknikleri-2	155	3.18	14	2.15
	10. Sürdürülebilir ve Engelsiz Bilim Eğitimi	114	2.34	10	1.54
	11. Yalın Üretim	97	1.99	14	2.15
	<i>Toplam</i>	<i>766</i>	<i>15.72</i>	<i>75</i>	<i>11.54</i>
Sektörel	12. Halk Sağlığı Eğitimi	317	6.51	317	48.77
	13. E-Ticaret	221	4.54	22	3.38
	<i>Toplam</i>	<i>538</i>	<i>11.04</i>	<i>339</i>	<i>52.15</i>
Genel Toplam		4872	100	650	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi AtademiX’de verilen 13 kursa toplamda 4.872 katılımcı yer almış ve tamamlanan kurslardan yaklaşık 650 kişi çevrimiçi katılım belgesi almaya hak kazanmıştır. Osmanlı Türkçesi 1205 kişi kayıt alarak en fazla kayıt alan ders olmuştur (%24.73). Halk Sağlığı Eğitimi kursu ise 317 kişiye katılım belgesi vererek en fazla katılım belgesi veren ders olmuştur (%48.77). En fazla katılımın halka yönelik kurslara olduğu (%46.78) bunu sırasıyla üst düzey akademik (%26.46), akademik (%15.72) ve sektörel (%11.04) kursların takip ettiği tespit edilmiştir. En fazla katılım belgesinin verildiği kursun ise sektörel olduğu (%52.15) görülmüştür. Bunu sırasıyla halka yönelik (22.92), üst düzey akademik (%13.39), akademik (%11.54) kurslarının takip ettiği görülmüştür.

Sonuçlar

Genellikle üniversiteler aracılığıyla sunulan, isteyen herkesin internet aracılığıyla ulaşım kayıt olduğu ve takip edebileceği kursların yer aldığı İnternet Üzerinden Herkese Açık Kurslar (İHAK) eğitime yeni bir anlayış kazandıran yapıdır. Bu çalışmada da Türkiye'nin ilk kurumsal İHAK uygulaması olan AtademiX hakkında bilgiler kurucularının ve aktif rol alan kişilerin deneyimleri temel alınarak kurumsal işleyiş, kursların yapısı ve istatistiki bilgiler başlıkları altında sunulmuştur.

AtademiX'e katılmak için herhangi bir yaş ve eğitim düzeyi sınırlaması bulunmamakta ve katılımcılardan herhangi bir ücret alınmamaktadır. AtademiX katılımcıların akademik ve kişisel gelişimlerine alanında uzman kişiler tarafından hazırlanan ve sunulan kurslar aracılığıyla katkıda bulunmaktadır. AtademiX'te kurslar mevcut çalışan desteği alınarak ve teknik alt yapı kullanılarak açılmaktadır. Bunun yanında kurslar öğretim elemanlarının ders açma talebi doğrultusunda da açılabilmektedir. AtademiX tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır.

AtademiX'teki kurslara daha çok lisansüstü eğitim gören bireyler katılmışlardır. Dünyadaki diğer İHAK'lara da çoğunlukla lisansüstü seviyedeki bireyler katılmaktadır (Christensen vd., 2013; Goldberg vd., 2015; Knoll, 2015). AtademiX'teki katılımcıların eğitim seviyeleri dünyadaki uygulamalarıyla benzerlik göstermektedir. Ayrıca lisansüstü eğitim gören bireylerin daha fazla katılmasının açılan kurslarla da ilişkili olduğu söylenebilir. Bu durum AtademiX'te akademik ve üst düzey akademik eğitim kategorilerine yönelik kurs sayısının çok olmasından kaynaklanabilir. Böylece bu kursları daha çok eğitim seviyesi lisansüstü olan katılımcılar tercih etmişlerdir.

AtademiX katılımcılarının büyük çoğunluğunu İHAK uygulamasını gerçekleştiren Atatürk Üniversitesi'nin bulunduğu ilde yaşayan kişilerdir. Bu durum uygulamanın kurulduğu yer olması ve duyuruların daha kolay yapılabilmesi ile açıklanabilir.

AtademiX katılımcılarının meslekleri incelendiğinde büyük çoğunluğunun kamu personeli olduğu tespit edilmiştir. Kursların içeriklerinin ve konusunun bu meslek gruplarındaki çalışanların ihtiyaçlarını karşılamasıyla açıklanabilir. Bu eğitimler ile kendi gelişimlerini desteklediklerini düşünerek AtademiX'teki kurslara katılmış oldukları düşünülmektedir (Demirci, 2014; Hew & Cheung, 2014).

İHAK'lardaki kursları tamamlama oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca hedef kitleye göre açılan kurs yapılarına göre dersi tamamlama oranlarının değişkenliğinin de çok fazla olduğu görülmektedir. İHAK katılımcıları genellikle yetişkin eğitime uygun, belirli bir kariyeri veya meşguliyeti olan, gündelik işlerinin yanında bu tip kurslarla kişisel bilgi ve

birikimini artırmaya çalışan kişilerdir. Tamamen öğrenme isteği ile kurslara kayıt olan bu kişilerin kurslara devam etme davranışları iş yükleri ile doğrudan ilişkilidir. Katılımların az olmasının nedeni zaman yetersizliği ve gündelik meşguliyetlerin olması ile açıklanabilir (Belanger & Thornton, 2013).

Öneriler

AtademiX'in Türkiye'de ilk kurumsal İHAK olması ve bu İHAK uygulamasının platformunun kurumsal işleyişi, verilen kursların yapısı ve AtademiX'e yönelik istatistikî bilgilere yer verilmesi İHAK açmak isteyen diğer kurumlara rehber nitelikte olacağı düşünülmektedir. Böylece diğer kurumlar da farklı İHAK yapıları geliştirmeye yönelik girişimlerde bulunabilir. Bunun için uygulayıcılara aşağıdaki öneriler sunulabilir.

- ✓ İHAK uygulaması yapacak olan kurumların vereceği kursların devamının sağlanması için hedef kitle tarafından ihtiyaç olabilecek kursların açılmasına öncelik tanınmalıdır. Ayrıca kurs verecek eğitimcilere İHAK'ların günümüz eğitimindeki önemi ve hedef kitlenin ihtiyaçları vurgulanarak teşvik edilmelidir. Ayrıca İHAK'larda kurs veren eğitimciler kurumlar tarafından katılım belgeleri ve teşekkür belgeleri ile desteklenmelidir.
- ✓ İHAK'larda kurs vermek isteyen eğitimcilere ekstra yoğunluk oluşturulmaması açısından örgün eğitimde verdikleri derslerin İHAK'lardaki kurslara entegre edilerek beraber yürütülmesi sağlanmalıdır.
- ✓ Kurs öncesinde ve sürecinde herhangi bir aksiliğe neden olmaması açısından İHAK uygulamalarındaki kursların en az 3 ay öncesinden planlanması gerektiği eğitimcilere bildirilmelidir.
- ✓ Katılımcılar ve kursu verecek eğitimcilerin İHAK uygulamalarından ve buradaki kurslardan haberdar olacağı tanıtım ve reklam faaliyetlerine yer verilmelidir.
- ✓ İHAK uygulamasında ilk defa ders verecek eğitimcilere ders içeriği geliştirme, canlı sınıflara katılım, öğrencileri değerlendirme gibi farklı durumlara yönelik oryantasyon eğitimleri verilmelidir.
- ✓ İHAK uygulamasında ilk defa ders alacak katılımcılara ne yapmaları gerektiği konusunda eğitsel materyaller sağlanmalıdır.
- ✓ Kurum ve kuruluşlar tarafından kendi çalışanlarına yönelik olan İHAK'lardaki eğitimleri teşvik edebilir.
- ✓ İHAK'larda farklı hedef kitlelere yönelik özel kursların açılması düşünülebilir.

İHAK'lar son zamanlarda giderek yaygınlaşmaya başlayan bir uygulamadır. Bu uygulamanın akademik düzeydeki etkileri araştırılması gereken konular arasında yer almaktadır. Bunun için araştırmacılara aşağıdaki öneriler sunulabilir.

- ✓ Katılımcıların İHAK'lara katılım nedenleri araştırılıp bunun doğrultusunda verilecek farklı kurs yapısı önerileri sunulabilir.
- ✓ Katılımcıların İHAK'ları bırakma sebepleri araştırılıp bunun doğrultusunda alınabilecek önlemler sunulabilir.
- ✓ Farklı kurs yapılarına yönelik öğrenci ve öğretim üyesi görüşleri incelenebilir.
- ✓ En çok veya en az tercih edilen kursların yapısı ve nedenleri araştırılabilir.

Kaynakça

- Balfour, S. P. (2013). Assessing writing in MOOCs: Automated essay scoring and calibrated peer review. *Research & Practice in Assessment*, 8(1), 40-48.
- Belanger, Y., & Thornton, J. (2013). Bioelectricity: A quantitative approach Duke University's first MOOC.
- Bolkan, J. (2013). MOOCs Top Open Access for Disruptive Potential. In Campus Technology, Blog, 2013, <http://campustechnology.com/articles/2013/10/23/report-moocs-top-open-access-for-disruptive-potential.aspx>. adresinden 8 Eylül 2015 tarihinde alınmıştır.
- Conole, G. (2013). MOOCs as disruptive technologies: Strategies forenhancing the learner experience and quality of MOOCs. <http://www.um.es/ead/red/39/conole.pdf> adresinden 2 Eylül 2015 tarihinde alınmıştır.
- Coutere, B.D. (2014). To MOOC or not to MOOC. *Treaning Journal*. January 2014, 18-22.
- Coursera. (2015). <https://www.coursera.org/>
- Christensen, G., Steinmetz, A., Alcorn, B., Bennett, A., Woods, D., & Emanuel, E.J. (2013). The MOOC phenomenon: Who takes massive open online courses and why?. Social Science Research Network. Erişim adresi: <http://ssrn.com/abstract=2350964> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2350964>
- Çelik, E. (2015). *Akran değerlendirme yönteminin internet üzerinden herkese açık kurslarda kullanımı: Bir durum çalışması*. Yayımlanmış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, Türkiye.
- Demirci, N. (2014). Kitlesele Açık Çevrimiçi Dersleri (KAÇD) nedir? ve öğrenme için bizlere neler vaad ediyor?: KAÇD'ler hakkında inceleme- değerlendirme makalesi. Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi, 8(1), 231-256.
- edX. (2015). <https://www.edx.org/>
- Goldberg, L.R., Bell, E., King, C., O'Mara, C., Mclenerney, F., Robinson, A., & Vickers, J. (2015). Relationship between participants' level of education and engagement in their completion of the Understanding Dementia Massive Open Online Course. *BMC Medical Education*, (2015), 1-7, DOI 10.1186/s12909-015-0344-z
- Hew, K.F., & Cheung, W.S. (2014). Students' and instructors' use of massive open online courses (MOOCs): Motivations and challenges. *Educational Research Review*, 12, 45-58.
- Hill, P. (2013). Some validation of MOOC student patterns graphic. <http://mfeldstein.com/validation-mooc-student-patterns-graphic/> adresinden 3 Eylül 2015 tarihinde alınmıştır.

- Hollands, F., & Tirthali, D. (2014). MOOCs: Expectations and reality New York: Columbia University teachers' college, center for benefit-cost studies of education, 211 pp. <http://www.tonybates.ca/2014/05/15/a-balanced-research-report-on-the-hopes-and-realities-of-moocs/#sthash.PbBtrXDH.dpuf> adresinden 2 Eylül 2015 tarihinde alınmıştır.
- Hu, H. (2013). MOOC migration. *Diverse: Issues in Higher Education*, 30(4), 10–11.
- Hyman, P. (2012). In the year of disruptive education. *Communications of the ACM*, 55(12), 20–22.
- Jacobs, A. J. (2013). Two cheers for Web U! *New York Times*, 162(56,113), 1–7.
- Kassabian, D. (2014). *Massive Open Online Courses (MOOCs) at elite, early-adopter universities: Goals, progress, and value proposition*. Published doctoral thesis. University of Pennsylvania, Pennsylvania, USA.
- Knoll, S. (2015). Who takes Massive Open Online Courses (MOOCs)? A HarvardX and MITx study. Erişim Adresi: <http://journalistsresource.org/studies/society/education/massive-open-online-courses-moocs-harvardx-mitx>
- Kop, R. (2011). The challenges to connectivist learning on open online networks: Learning experiences during a massive open online course. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 12(3), 19–38.
- Koutropoulos, A., Gallagher, M. S., Abajian, S. C., de Waard, I., Hogue, R. J., Keskin, N. O., & Rodriguez, C. O. (2012). Emotive vocabulary in MOOCs: Context & participant retention. *European Journal of Open, Distance and E-Learning*, 1.
- Lederman, D. (2013). Expanding pathways to MOOC credit. *Inside Higher Education*. <http://www.insidehighered.com/news/2013/02/07/ace-deems-5-massive-open-courses-worthy-credit> Adresinden 10 Eylül 2015 tarihinde alınmıştır.
- Marques, J. (2013). A short history of MOOCs and distance learning. <http://moocnewsandreviews.com/a-short-history-of-moocs-and-distance-learning>. Adresinden 30 Ağustos 2015 tarihinde alınmıştır.
- MoocGuide. 2015. Benefits and challenges of a MOOC. <http://moocguide.wikispaces.com/2.+Benefits+and+challenges+of+a+MOOC> adresinden 19 Ağustos 2015 tarihinde alınmıştır.
- Peter, S., & Deimann, M. (2013). On the role of openness in education: A historical reconstruction. *Open Praxis*, 5(1), 7-14.
- Udacity. (2015). <https://www.udacity.com/>
- Udemy. (2015). <https://www.udemy.com/>

- Yuan, L., & Powell, S. (2013). MOOCs and open education: Implications for higher education. *Cetis White Paper*, 1-21.
- Yousef, A. M. F., Chatti, M. A., Schroeder, U., Wosnitza, M., & Jakobs, H. (2014). MOOCs - A Review of the State-of-the-Art. In *Proceedings of CSEDU 2014 Conference*, 3, (pp. 9-20). INSTICC, 2014.
- Zimmerman, L. (2011). Critical importance of social interaction in online courses. *ETC Journal*. <http://etcjournal.com/2011/01/02/7050/> adresinden 28 Ağustos 2015 tarihinde alınmıştır.

Yazarlar Hakkında

Yrd. Doç. Dr. Melike AYDEMİR



Doktora eğitimini Atatürk Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi alanında 2014 yılında tamamlamıştır. Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. 2009 yılından bu yana Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde ve 2011 yılından bu yana Açıköğretim Fakültesi'nde programların yürütülmesinde aktif rol üstlenmektedir. Araştırma alanları arasında uzaktan eğitim, açıköğretim, canlı sınıf uygulamaları, üstbilişsel etkinlikler, eğitim teknolojileri metodolojik eğilimleri bulunmaktadır.

Posta adresi: Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi
 Tel (İş): +90 442 231 56 24
 GSM: +90 442 231 56 24
 Eposta: melikeaydem@gmail.com
 URL: <http://www.atauni.edu.tr/#!personel=melike-aydemir>

Yrd. Doç. Dr. Embiya ÇELİK



2016 yılından beri Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. 2010 yılında yüksek lisans, 2015 yılında ise Doktorasını Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi alanında tamamlamıştır. 2011 yılından beri Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi ve Uzaktan Eğitim Merkezinde çeşitli birimlerde görev yapmaktadır. Uzaktan eğitim, MOOC, Learning Analytics ve Digital Badges ilgi alanları içerisindedir.

Posta adresi: Atatürk Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi
 Tel (İş): +90 442 231 56 45
 GSM: +90 442 231 56 45
 Eposta: embiya@gmail.com
 URL: <http://www.atauni.edu.tr/#!personel=embiya-celik>

İsa BİNGÖL



Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezinde 2014 yılından beri çalışmaktadır. 2010 yılında lisans eğitimi için Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümüne başlamış ve 2014 yılında mezun olmuştur. 2014 yılında aynı bölümde Yüksek Lisans Eğitimine başlamış ve halen devam etmektedir. Massive Open Online Courses(MOOCs) çalışma alanları arasındadır.

Posta adresi: Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
 Tel (İş): +90 442 231 56 53
 GSM: +90 442 231 56 53
 Eposta: isa.bingol@gmail.com
 URL: ---

Arş. Gör. Derya ÇAKMAK KARAPINAR

2011 tarihinde Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi - Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaya başlamıştır. Lisans eğitimini Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünde, Yüksek lisans eğitimini ise Halkla İlişkiler ve Tanıtım bölümünde tamamlamıştır. Doktora eğitimine Temel İletişim Bilimleri bölümünde devam etmektedir. Uzaktan Eğitim ve açıköğretim uygulamaları, dijital oyunlar, küreselleşme, halkla ilişkiler, marka yönetimi, stratejik halkla ilişkiler, veri madenciliği, pazarlama ve reklam konuları çalışma alanlarını oluşturmaktadır.

Posta adresi: Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
 Tel (İş): +90 0442 231 56 25
 GSM: +90 0442 231 56 25
 Eposta: deryacakmak@atauni.edu.tr
 URL: <http://www.atauni.edu.tr/#!personel=derya-cakmak>

Yrd. Doç. Dr. Engin KURŞUN

Atatürk Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Aynı zamanda Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde müdür yardımcılığı görevini üstlenmektedir. Doktora eğitimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri bölümünde tamamlamıştır. Çalışma alanları arasında açık eğitim kaynakları, insan bilgisayar etkileşimi ve uzaktan eğitim bulunmaktadır.

Posta adresi: Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
 Tel (İş): +90 0442 231 56 10
 GSM: +90 0442 231 56 10
 Eposta: enginkursun@gmail.com
 URL: <http://www.atauni.edu.tr/#!personel=engin-kursun>

Doç. Dr. Selçuk KARAMAN

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Aynı zamanda Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde müdür ve Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde dekan yardımcılığı görevini üstlenmektedir. Araştırma alanları arasında öğrenme nesneleri, uzaktan eğitim, eğitimde internet uygulamaları, öğretimsel sistemlerin tasarımı, öğretimsel ve performans teknolojileri konuları yer almaktadır.

Posta adresi: Atatürk üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
 Tel (İş): +90 0442 231 56 10
 GSM: +90 0442 231 56 10
 Eposta: selcukkaraman@gmail.com
 URL: <http://www.atauni.edu.tr/#!personel=selcuk-karaman>